

Tapen na borstkanker, evidence based?

D.A.C. van den Dungen, mei 2009

Borstkankerpatiënten kunnen met verschillende iatrogene complicaties terecht in de huidtherapeutische praktijk. Lymfoedeem, littekenproblematiek en zenuwpijn zijn daarbij veel voorkomende klachten. Therapeutisch elastisch tapen blijkt een regelmatig toegepaste methode voor de behandeling van deze klachten. De huidtherapie is een relatief jong beroep wat zich steeds richt op ontwikkeling. Vandaar dat het interessant is een bijdrage te leveren aan het evidence based karakter van de behandeling van klachten bij borstkankerpatiënten door middel van onderzoek naar deze tape methode. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat therapeutisch elastische tape een belangrijke toegevoegde waarde heeft in de huidtherapeutische praktijk.

Onderzoek

D.A.C. van den Dungen, studente huidtherapie aan de Hogeschool van Utrecht heeft in haar eindschrijft onderzoek gedaan naar de therapeutisch elastische tape methode bij de behandeling van borstkankerpatiënten. Deze methode wordt geregeld toegepast in de huidtherapeutische praktijk, echter zonder gedegen wetenschappelijke onderbouwing. Om het gebruik van deze methode een meer evidence based karakter te geven is in dit onderzoek antwoord gegeven op de centrale vraagstelling; Hoe aantoonbaar is de toegevoegde waarde van het elastisch therapeutisch tapen op de huidige behandelingen bij borstkankerpatiënten in de huidtherapeutische praktijk? Hiervoor is een uitgebreide literatuurstudie gedaan en een enquête onder huidtherapeuten gevoerd. Daarnaast zijn de ervaringen van specialisten en patiënten vastgelegd om inzicht te geven in de waarde van de tape methode in de praktijk. Het op deze manier onderbouwen van de tape methode biedt een tot nu toe ontbrekende aanleiding tot uitbreiding en verbetering van de behandelingen voor borstkankerpatiënten in de huidtherapeutische praktijk.

Therapeutisch elastische tape

Therapeutisch elastisch tapen is de verzamelnaam voor de tape methode waarbij, door middel van het vormen van convolutions, een drukverminderend effect op het weefsel ontstaat dat de fysiologische processen in de dermis

beïnvloedt. Hierdoor worden de bloedcirculatie en de lymfe afvoer gestimuleerd¹.

Tape effecten

In het onderzoek van D.A.C. van den Dungen is onder andere gezocht naar een wetenschappelijke basis voor de effecten van de tape op het weefsel. Therapeutisch elastische tape blijkt een stimulerend effect te hebben op de bloedcirculatie in het weefsel^{2 3}. Kijkend naar het effect van de tape methode bij lymfoedeem blijkt dat door de tape een aanzienlijke reductie van het oedeem kan worden gerealiseerd. Er is ook gebleken dat de tape zelfs de bandages zou kunnen vervangen⁴. Bij littekenproblematiek is bewezen dat de tape pijn in het litteken aanzienlijk verminderd. Ook heeft therapeutisch elastische tape een stimulerend effect op de circulatie in het litteken⁵. Naar het specifieke effect van de tape op de structuur van het littekenweefsel dient echter nog nader onderzoek te worden verricht. Een case studie heeft het effect van de tape methode bij zenuwpijn beschreven⁶. Na applicatie van de tape was de patiënt volgens de studieresultaten pijnvrij. Er zou echter meer onderzoek gedaan moeten worden naar dit effect om deze studieresultaten te ondersteunen.

Enquête uitslagen

Om de bovengenoemde resultaten, verkregen via literatuurstudies te ondersteunen is er een praktijk onderzoek

gedaan naar de mening van de huidtherapeuten. Het aantal respondenten bedroeg 23 wat een responsrate van 6,97% gaf. 91% van de respondenten maakte reeds gebruik van de tape methode in de praktijk. Deze respondenten stemden unaniem in met de stelling dat het elastisch therapeutisch tapen een toegevoegde waarde heeft in de huidtherapeutische praktijk. De respondenten gaven verder aan dat zij de grootste toegevoegde waarde van de tape methode ervaren bij de behandeling van littekens en lymfoedeem. De toegevoegde waarde op de behandeling van zenuwpijn werd in mindere mate erkend. Dit kan te maken hebben met de geringe toepassing van de tape bij de behandeling van zenuwpijn. De respondenten passen het therapeutisch elastisch tapen merendeels toe in combinatie met zwachtelen en TEK zo blijkt uit de enquête.⁷

Ingepakt door tape

Niet alleen de huidtherapeuten zijn enthousiast over de tape methode. Tape specialist Josya Sijmonsma behandelt in haar praktijk al jaren patiënten met therapeutisch elastische tape. Uit de ervaring van Josya Sijmonsma blijkt dat het mogelijk is om kousen en bandages te vervangen door tape. Ook in wetenschappelijk onderzoek komt naar voren dat het dragen van de tape door patiënten beter wordt geaccepteerd dan het dragen van bandages⁸. Volgens Sijmonsma zijn de patiënten dan ook zeer positief gestemd over de behandeling met therapeutisch elastische tape. Haar mening wordt bevestigd door verschillende positieve patiëntenervaringen, beschreven in de scriptie van D.A.C. van den Dungen waarin de tape methode een uitkomst heeft geboden voor patiënten met lymfoedeem, zenuwpijn en littekenproblematiek.

Tape-weetjes

Therapeutisch elastische tape:

- Bevat een anti allergene laag⁹.
- Kan bij het toch optreden van huidirritaties gecombineerd worden met Cavilon spray¹⁰.

- Is gemakkelijk zelf aan te leren bij de patiënt¹¹.
- Kan meerdere dagen achter elkaar worden gedragen¹².
- Werkt het best in combinatie met beweging¹³.

Conclusie

Op basis van wetenschappelijk onderzoek, ervaringsfeiten en de uitslag van de enquête zijn in de scriptie een drietal markante conclusies getrokken. Met name het gebruik van therapeutisch elastische tape bij lymfoedeem is wetenschappelijk te onderbouwen. Het gebruik van de tape bij littekens is vooral te onderbouwen aan de hand van ervaringsfeiten verkregen uit de praktijk. Wetenschappelijk onderzoek claimt ook een positieve invloed van de tape methode bij zenuwpijn maar hier is, net zoals bij littekens nader onderzoek nodig. De toegevoegde waarde van de tape methode bij zenuwpijn werd daarbij in het praktijkonderzoek niet erkend door de respondenten. Zij geven aan dat zij de tape methode een toegevoegde waarde vinden hebben in de praktijk bij de behandeling van borstkankerpatiënten. Resumerend overheerst de uitkomst dat therapeutisch elastisch tapen een toegevoegde waarde heeft in de huidtherapeutische praktijk, waarbij de toegevoegde waarde van de behandeling van lymfoedeem en littekens aantoonbaar zijn. Voor het aantonen van de toegevoegde waarde van de tape bij zenuwpijn is bij deze een begin gemaakt. Net zoals het onderzoek in deze scriptie een begin is van het evidence based karakter voor therapeutisch elastisch tapen. Wellicht zal de tape in de toekomst voor nog vele andere klachten een uitkomst kunnen bieden in de huidtherapeutische praktijk!

Informatie

Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de scriptie: "Onderbouwd tapen bij borstkankerpatiënten", 2009. Auteur: D.A.C. van den Dungen.

Bronnen:

¹ Kase Kenzo. (1999). Body-adhasive tape. United States Patent, 5, 861-348

² Kase Kenzo, DC, CKTI, Hashimoto Tatsuyuki (1997-98). Changes in the volume of the peripheral blood flow by using Kinesio Taping. Kinesio.

³ Rachenjuk Henryk, Szcegielniak Jan, Bogacz Katarzyna, Zator Sawomir, Luniewski Jacek & Skiba Grzegorz et al. (2008). Assessment of thermal effects of kinesiology tape application. Fizjoterapia Polska, 8, 310-316.

⁴ Tsai Han-Ju, Hung Hsiu-Chuan, Yang Jig-Lan, Huang Chiun-Sheng & Tsauo Jau-Yih (2009). Could Kinesio Tape replace the bandage in decongestive lymphatic therapy for breast-cancer-related lymphedema? A pilot study. Supportive Care in Cancer.

⁵ Aspegren Donald, DC, Hyde Tom, DC & Miller Matt, MD (2007). Conservative Treatment of a Female Collegiate Volleyball Player With Costochondritis. Journal of manipulative and physiological therapeutics, 4, 321-5.

⁶ Stahl Amy (1999). Clinician's overview & Case Study: Post Operative Neuroma & RSD. Kinesio Taping International Symposium Review, 15, 99-102.

⁷ Enquêteresultaten uit "onderbouwd tapen" D.A.C. van den Dungen.

⁸ Tsai Han-Ju, Hung Hsiu-Chuan, Yang Jig-Lan, Huang Chiun-Sheng & Tsauo Jau-Yih (2009). Could Kinesio Tape replace the bandage in decongestive lymphatic therapy for breast-cancer-related lymphedema? A pilot study. Supportive Care in Cancer,

⁹ Kase Kenzo. (1999). Body-adhasive tape. United States Patent, 5, 861-348.

¹⁰ Kase Kenzo. (1999). Body-adhasive tape. United States Patent, 5, 861-348.

¹¹ Tsai Han-Ju, Hung Hsiu-Chuan, Yang Jig-Lan, Huang Chiun-Sheng & Tsauo Jau-Yih (2009). Could Kinesio Tape replace the bandage in decongestive lymphatic therapy for breast-cancer-related lymphedema? A pilot study. Supportive Care in Cancer,

¹² Kinesio UK. (n.d.b). Home. Taping method. Gevonden op 20 april, op <http://www.kinesiotaping.co.uk/tapingmethod.jsp>.

¹³ Shim JY, Lee HR & Lee DC (2003). The use of elastic adhesive tape to promote lymphatic flow in the rabbit hind leg. Yonsei medical journal, 6, 1045-52

Achtergrond illustratie: <http://www.radio1.nl/contents/3233-fnv-steunt-vrouwen-met-borstkanker-door-nachtdienst>

Tape illustratie: http://www.klushandel.nl/product_thumb.php?img=images/tapeopen.jpg&w=125&h=80